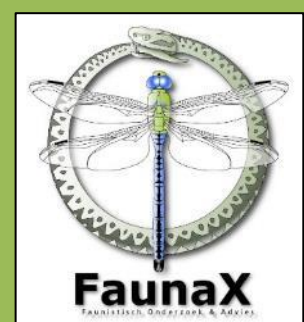

2017

Toetsing Wet natuurbescherming Quicksan nieuwbouw Tjalling Koopmans College te Hurdegaryp

COLOFON

BUREAU FAUNAX

Badweg 40 B
8401 BL Gorredijk

0513-435024

info@faunax.nl

www.faunax.nl

Lid van Netwerk Groene Bureaus

Toetsing Wet natuurbescherming Quickscan nieuwbouw Tjalling Koopmans College te Hurdegaryp

Gorredijk, augustus 2017

In opdracht van:
Plannen-makers

Contactpersoon:
Dhr. C. Vaartjes

Uitvoering:
Bureau FaunaX

Veldwerk en rapportage:
Mevr. S.A. Mulder

Autorisatie:
Mevr. W. de Boer-Pronk

Foto's voorpagina:
Impressie van het plangebied

© Bureau FaunaX. Gebruik en overname van gegevens alleen toegestaan met volledige bronvermelding:
Bureau FaunaX (2017). Toetsing Wet natuurbescherming. Quickscan nieuwbouw Tjalling Koopmans College te Hurdegaryp. Rapport 17094, Bureau FaunaX, Gorredijk.

Disclaimer: In deze rapportage worden de resultaten van een onafhankelijk onderzoek behandeld. Bureau FaunaX heeft een adviserende rol en spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van het plan waarop dit onderzoek betrekking heeft. Dit onderzoek is zo zorgvuldig en nauwkeurig mogelijk uitgevoerd. Het voorkomen van beschermde soorten is echter onvoorspelbaar. Aan dit rapport kunnen geen rechten worden ontleend. Op dit onderzoek zijn onze algemene voorwaarden van toepassing, zoals gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Leeuwarden.

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING.....	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Doel	1
1.3	Onderzoeksopzet	1
1.4	Ligging en karakteristiek van de planlocatie	2
1.5	Omschrijving van de werkzaamheden.....	3
2.	ECOLOGISCHE WET- EN REGELGEVING.....	4
2.1	Wnb soortbescherming	4
2.1.1	Vogels en wezenlijke verstoring	4
2.1.2	Vrijgestelde soorten Provincie Fryslân.....	4
2.2	Wnb gebiedsbescherming	5
2.2.1	Natura 2000-gebieden.....	5
2.2.2	Natuurnetwerk Nederland.....	6
3.	RESULTATEN QUICKSCAN	8
3.1	Afbakening relevante soortgroepen	8
3.2	Amfibieën	8
3.3	Flora.....	8
3.4	Vogels	9
3.5	Zoogdieren	9
3.5.1	Vleermuizen	9
3.5.2	Overige zoogdiersoorten	10
4.	SAMENVATTING EN CONCLUSIES	13
4.1	Overzicht beschermde soorten	13
4.2	Effectbespreking en aanbevelingen.....	13
4.2.1	Gebiedsbescherming.....	13
4.2.2	Vogels	13
4.2.3	Vleermuizen	14
4.2.4	Vrijgestelde en niet beschermde soorten: de zorgplicht	14
4.3	Overzicht vervolgstappen.....	15
5.	LITERATUUR EN BRONNEN.....	17
BIJLAGE I	Plangrens (rood)en inrichting toekomstige situatie	18
BIJLAGE II	Essentietabel Natura 2000-gebied Groote Wielen	20

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

Het Tjalling Koopmans College, momenteel gevestigd aan de Easter Omwei 7 te Hurdegaryp, is voornemens een nieuwe schoolgebouw te realiseren aan de Reidroas. Met het oog op de realisatie van deze school moet een bestemmingsplanprocedure worden doorlopen.

Ruimtelijke plannen, waaronder bestemmingsplanprocedures, moeten worden beoordeeld op uitvoerbaarheid, onder meer in relatie tot de vigerende natuurwetgeving. Zo moet worden onderzocht of als gevolg van de uitvoering van het plan sprake is van effecten op wettelijk beschermde soorten flora en fauna en/of natuurgebieden (Natura 2000 en NNN/EHS). Om hierin inzicht te krijgen wordt in eerste instantie een ecologische quickscan uitgevoerd. Bij dit onderzoek wordt een inschatting gemaakt van de (mogelijk) binnen de invloedssfeer van het project aanwezige beschermde natuurwaarden (soorten en gebieden) en de effecten van de voorgenomen plannen op deze waarden. Onderhavige rapportage geeft de resultaten van deze quickscan weer.

1.2 Doel

Deze ecologische beoordeling geeft, voor zover mogelijk, antwoord op de volgende vragen:

1. Komen binnen het plangebied (biotopen van) onder de Wet natuurbescherming beschermde soorten voor?
2. Komen binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden beschermde natuurgebieden voor?
3. Wat zijn de mogelijke effecten van de werkzaamheden op deze beschermde natuurwaarden en -gebieden, zowel tijdens de realisatie als na afloop hiervan?
4. Voor welke soorten en hun leefgebied wordt de wet mogelijk overtreden en in hoeverre kunnen overtredingen vermeden, dan wel verzacht worden?
5. Wat zijn de te ondernemen vervolgstappen met betrekking tot het voorkomen van schade aan beschermde soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden?

Voor het beantwoorden van deze vragen zijn, naast de verzamelde gegevens tijdens het veldonderzoek, ook andere bronnen geraadpleegd. Zie hiervoor de bronnenlijst in hoofdstuk 5.

1.3 Onderzoeksopzet

In opdracht van Plannen-makers te Utrecht heeft Bureau FaunaX de beoogde ingreep door middel van een ecologische quickscan, bestaand uit een bureaustudie, een veldbezoek en ecologisch inzicht (*expert judgement*), getoetst aan de natuurwetgeving. Een ecologische quickscan of beoordeling is meestal de eerste stap van ecologisch onderzoek en is bedoeld om een inschatting te maken van de mogelijke effecten op eventueel aanwezige beschermde flora en fauna en/of natuurgebieden binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden. Het veldonderzoek voor deze quickscan is uitgevoerd op donderdagochtend 3 augustus 2017 en vond plaats onder zwaar bewolkte omstandigheden en een matige zuidwestenwind, bij een temperatuur van circa 17°C. Dit onderzoek bestond uit een visuele inspectie van het

plangebied, waarbij is gelet op de aanwezigheid of sporen van beschermde soorten en op de eventuele aanwezigheid van geschikt leefgebied van deze soorten.

1.4 Ligging en karakteristiek van de planlocatie

Het plangebied bevindt zich aan de Reidroas in het noorden van Hurdegaryp in de gemeente Tytsjerksteradiel (provincie Fryslân). De locatie wordt aan de noordzijde begrensd door een kwelsloot, die de scheiding met de Rijksweg vormt. Ten noordwesten van het plangebied ligt de spoorlijn tussen Leeuwarden en Groningen (figuur 1.1).

Figuur 1.1. Luchtfoto van de omgeving van het plangebied (rode kader). Bron: www.bing.com/maps.

In de huidige situatie bestaat de locatie uit een sterk verruigd grasland met een hoog opgaande begroeiing van wilde kruiden. Bebouwing en verharding ontbreekt. Langs de noord- en zuidzijde van het gebied staan enkele bomen. Direct ten noorden van het plangebied ligt een kwelsloot, die in directe verbinding staat met de zandwinplas ten westen van Hardegarijp, de Groote Wielen ten noordwesten en het Ottema-Wiersmareservaat en Sippenfennen. Een smalle strook gras direct ten noorden van de Reidroas wordt door de gemeente onderhouden. Figuur 1.2 geeft een impressie van het plangebied.

Figuur 1.2. Impressie plangebied. Van links naar rechts en van boven naar onder: plangebied richting noord, richting oosten, richting westen en richting zuiden.

1.5 Omschrijving van de werkzaamheden

In hoofdlijnen bestaat de herinrichting van het stationsgebied uit de volgende werkzaamheden:

- de realisatie van een schoolgebouw met parkeerplaatsen en fietsenstalling in de oostelijke helft van het plangebied en
- de (her)inrichting van het westelijke deel van het plangebied met een groenvoorziening.

Uitgangspunt is dat alle bomen in en rondom het plangebied verwijderd worden. De werkzaamheden hebben geen invloed op de watergang langs de noordzijde. Een visualisatie van de voorgenomen situatie na de herinrichting wordt gegeven in bijlage I.

2. ECOLOGISCHE WET- EN REGELGEVING

De wettelijke bescherming van natuurwaarden valt in grote lijnen uiteen in twee delen: gebiedsbescherming en soortbescherming. Gebiedsbescherming houdt in dat gebieden met belangrijke natuurwaarden wettelijk zijn beschermd. Het gaat hierbij om het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS), Natura 2000-gebieden, natuurreservaten en andere in bestemmingsplannen aangeduide natuurgebieden. De soortbescherming valt net als Natura-2000 onder de Wet Natuurbescherming, die per 1 januari 2017 in werking is getreden.

2.1 Wnb soortbescherming

De Wet natuurbescherming draagt onder andere zorg voor de bescherming van in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. De wet bevat een aantal verbodsbepalingen die zorgen dat in het wild levende soorten zoveel mogelijk met rust worden gelaten. Het is niet toegestaan planten te plukken en dieren te doden, te vangen of te verstoren die onder de Wet natuurbescherming vallen.

De Wet natuurbescherming verdeelt beschermde soorten in twee groepen. De eerste groep bestaat uit strikt beschermde soorten, waaronder soorten uit de Vogel- en Habitatrichtlijn (art. 3.1 en 3.5). De Vogel- en Habitatrichtlijn zijn richtlijnen van de Europese Unie waarin wordt aangegeven welke diersoorten en welke typen natuurgebieden door de lidstaten dienen te worden beschermd. In de tweede categorie staan de overige beschermde soorten (art. 3.10), bijvoorbeeld uit de Nederlandse Rode Lijst. Binnen de Wet natuurbescherming vullen Europese en nationale wetgeving elkaar aan.

2.1.1 *Vogels en wezenlijke verstoring*

Voor vogels geldt dat verstoring van een broedgeval is toegestaan mits er geen sprake is van wezenlijke verstoring. Dit kan dus ook tijdens het broedseizoen het geval zijn als kan worden aangetoond of beargumenteerd dat de verstoring geen negatieve effecten heeft op de (kansen van) het broedsucces. Of dit het geval is hangt af van meerdere factoren, zoals de biologie van een soort, de fase van de broedtijd waarin het broedpaar zich op dat moment bevindt (zoals balts, nestbouw, eieren of jongen) en de mate van verstoring. Daarom wordt door een ter zake kundige ecooloog bepaald wat wel of niet geldt als wezenlijke verstoring.

Als bekend is dat een vogelsoort jaarlijks gebruik maakt van hetzelfde nest en dit nest binnen of buiten het broedseizoen verwijderd wordt, dan is er sprake van wezenlijke verstoring. De vogel rekent er namelijk op dat hetzelfde nest het nieuwe seizoen weer beschikbaar is en zal gedwongen zijn nieuwe nestgelegenheid te zoeken of te maken. Dit kost energie die de vogel niet heeft ingecalculeerd, welke hij niet meer kan besteden aan bijvoorbeeld balts of het leggen van eieren. Derhalve heeft het weghalen van het nest buiten het broedseizoen een negatief effect op de kansen van het broedsucces en is de betreffende verstoring daarmee van wezenlijke invloed.

2.1.2 *Vrijgestelde soorten Provincie Fryslân*

Hoewel de Wet natuurbescherming een nationale wet is, kunnen de provincies (als de bevoegde gezagen) soorten aanwijzen die vrijgesteld kunnen worden van de beschermde status, als het gaat om ruimtelijke ontwikkelingen. Tabel 2.1 geeft een overzicht van de via de Verordening Wet natuurbescherming door de provincie Fryslân vrijgestelde soorten (zoogdieren en amfibieën). De verordening van de Provinciale Staten van Fryslân is te vinden op <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/prb-2016-6515.html>.

Tabel 2.1. Vrijgestelde soorten Verordening Wet natuurbescherming provincie Fryslân.

Zoogdieren	Amfibieën
Aardmuis	Bastaardkikker
Bosmuis	Bruine kikker
Bunzing	Gewone pad
Dwergmuis	Kleine watersalamander
Dwergspitsmuis	Meerkikker
Egel	
Gewone bosspitsmuis	
Haas	
Hermelijn	
Huisspitsmuis	
Konijn	
Ree	
Rosse woelmuis	
Steenmarter	
Tweekleurige bosspitsmuis	
Veldmuis	
Vos	
Wezel	
Woelrat	

2.2 Wnb gebiedsbescherming

2.2.1 Natura 2000-gebieden

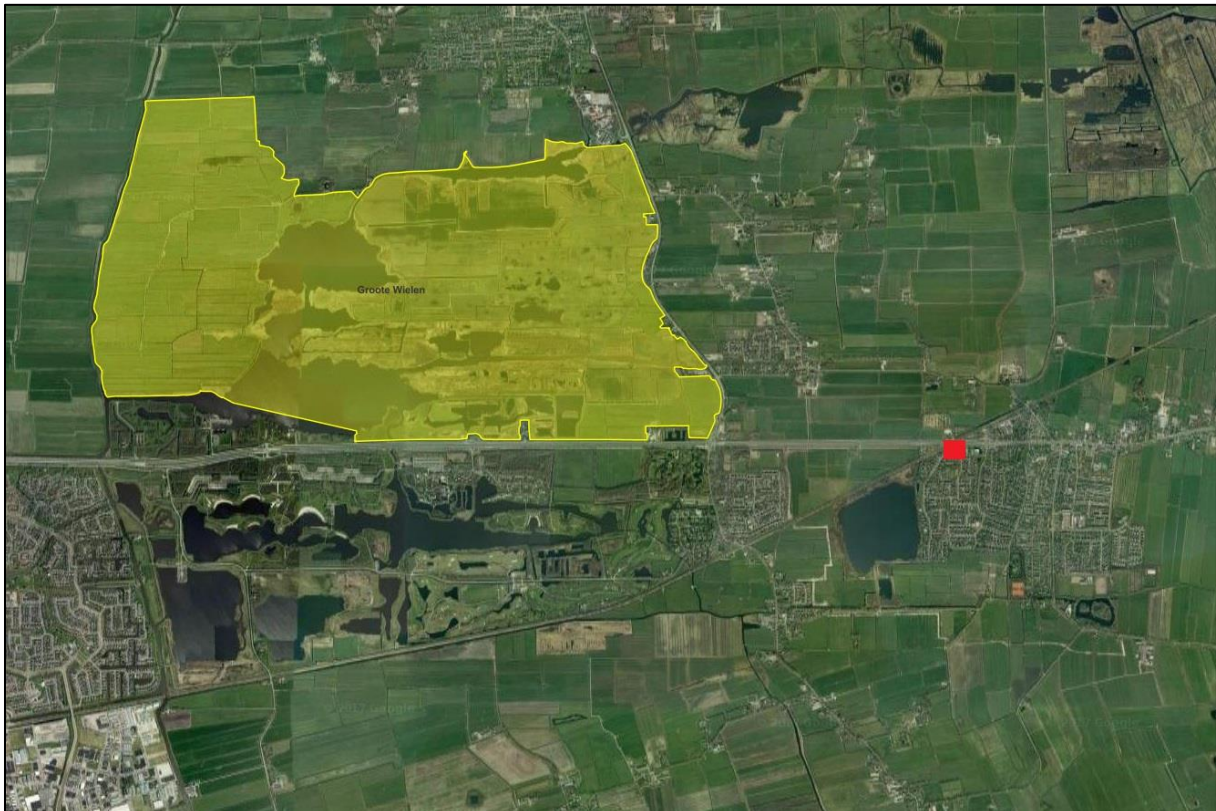
De bescherming van de Natura 2000-gebieden (Vogel- en/of Habitatrichtlijngebieden) was voorheen vastgelegd in de Natuurbeschermingswet 1998 (NB-wet) en is sinds 1 januari 2017 opgegaan in de nieuwe Wet natuurbescherming. Projecten of activiteiten die niet noodzakelijk zijn voor, of verband houden met, het beheer van de natuurwaarden van Natura 2000-gebieden en mogelijk negatieve effecten hebben op deze waarden, dienen getoetst te worden. Deze toetsing vindt enkel plaats in het geval de uitvoering van een project plaatsvindt binnen de invloedssfeer van een N2000-gebied en verwacht wordt dat deze uitvoering mogelijk negatieve effecten heeft op soorten of habitattypen waarvoor het N2000-gebied is aangewezen.

Het plangebied aan de Reidroas te Hurdegaryp ligt op circa 1,5 km ten oosten van Natura 2000-gebied Groote Wielen (figuur 2.1). De instandhoudingsdoelstellingen voor de Groote Wielen hebben betrekking op drie habitatsoorten (bittervoorn, meervleermuis en noordse woelmuis), drie broedvogelsoorten (kemphaan, porseleinhoen en rietzanger) en vier niet-broedvogelsoorten (brandgans, grutto, kolgans en smient, zie ook Bijlage II). Een aantal van deze soorten, waarvan het leefgebied in het Natura 2000-gebied is beschermd, benut ook de ruimere omgeving om bijvoorbeeld te foerageren, waarmee de bescherming zich tot buiten Natura 2000-gebieden kan uitstrekken. Te denken valt bijvoorbeeld aan de meervleermuis, een soort die met gemak enkele tientallen kilometers aflegt om bij het foerageergebied te geraken.

Op grond van de aard (aanwezige habitats) en ligging (binnen bebouwde kom) van het plangebied wordt uitgesloten dat deze locatie een foerageergebied vormt voor de soorten waarvoor Natura 2000-gebied de Groote Wielen is aangewezen. Negatieve effecten ten gevolge van het planvoornemen, zowel tijdens de uitvoer- als realisatiefase (ingebruikname school), op het Natura 2000-gebied kunnen bovendien worden uitgesloten op grond van de relatief beperkte omvang van het planvoornemen en de aanwezigheid van een uitgebreide tussengelegen infrastructuur (spoorlijn, bebouwing en de Rijksweg of N355), die de

uitstraling van de uitvoering van het plan op het Natura 2000-gebied ondanks de geringe afstand tot een minimum zal reduceren. Omdat effecten op de Groote Wielen niet worden verwacht, geldt ditzelfde voor Natura 2000-gebieden op grotere afstand van het plangebied (Alde Feanen, Lauwersmeergebied). De gebiedsbescherming uit de Wet natuurbescherming staat de uitvoering van het plan niet in de weg. Een nadere toetsing in het kader van Natura 2000 is niet nodig. De provincie is in deze echter bevoegd gezag.

- Het plangebied ligt op korte afstand Natura 2000-gebied Groote Wielen (circa 1,5 km).
- Negatieve effecten van het planvoornemen op de instandhoudingsdoelen van dit gebied kunnen worden uitgesloten; een nadere toetsing in het kader van Natura-2000 is niet nodig. De provincie is in deze echter bevoegd gezag.

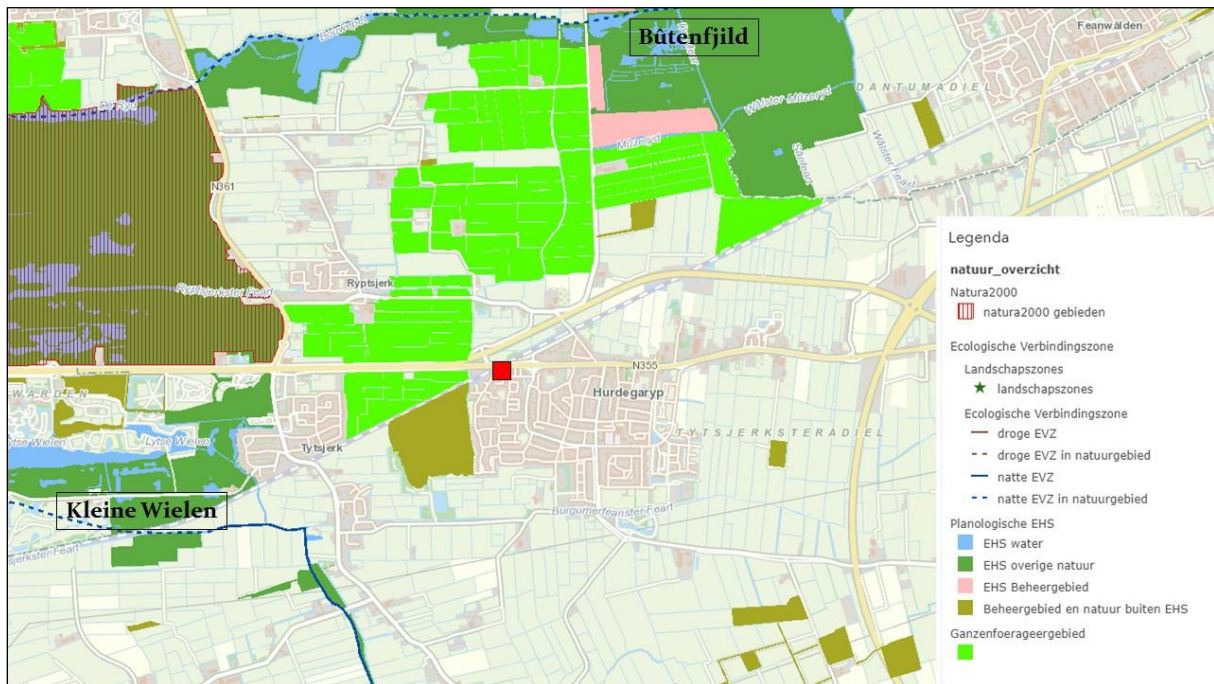
Figuur 2.1. Ligging plangebied (rood vierkant) ten opzichte van Natura 2000-gebied Groote Wielen (geel gekleurd).
Bron: Synbiosys Alterra.

2.2.2 Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) maakt onderdeel uit van het rijksbeleid voor het creëren en vormgeven van een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen natuurgebieden in Nederland. Indien een ruimtelijke ingreep binnen de begrenzing van de EHS plaatsvindt moet een 'nee, tenzij' procedure worden doorlopen en zal bij doorgang van de ingreep in de regel compensatie en mitigatie noodzakelijk zijn.

Figuur 2.2 toont de ligging van het plangebied ten opzichte van de begrenzing van de dichtstbijzijnde NNN-gebieden. Het plangebied zelf maakt geen deel uit van het NNN. De afstand tot de dichtstbijzijnde NNN-gebieden, de Kleine Wielen in het westen en het Bûtenfjild in het noorden, bedraagt respectievelijk circa 1,5 km en 2 km. De Kleine Wielen/Groene Ster, gelegen ten zuiden van de N355, vormen een gevarieerd, uitgestrekt

natuur- en recreatiegebied ten oosten van Leeuwarden. Het Bûtenfjild vormt een natuurgebied van 319 hectare, gelegen tussen Gytsjerk en Feanwâlden. Het gebied bestaat uit diverse deelgebieden, waaronder het Ottema-Wiersmareservaat (laagveengebied), de Sippen-Fennen (voormalig hooiland) en de Bouwepet (stroomdal gelijknamig riviertje). De verwachting is dat, gezien de beperkte omvang en uitstraling van de voorgenomen planontwikkeling en de tussen het plangebied en beide gebieden gelegen infrastructuur (spoorlijn, bebouwing, wegen), effecten op het NNN in de omgeving van het plangebied niet aan de orde zijn. Een toetsing aan de EHS naar onze mening dan ook niet nodig.

Figuur 2.2. Ligging plangebied (rode kader) ten opzichte van NNN/EHS. Bron: Planologische Ecologische Hoofdstructuur kaart Provincie Fryslân.

- Het plangebied ligt niet binnen de begrenzing van de NNN/EHS. Op grond van de afstand tot de dichtstbijzijnde NNN-gebieden, de tussenliggende infrastructuur en de naar verhouding beperkte uitstraling van de werkzaamheden, is een toetsing aan het NNN niet aan de orde.

3. RESULTATEN QUICKSCAN

3.1 Afbakening relevante soortgroepen

Op grond van het ontbreken van kritische biotopen voor onder de Wnb beschermde vlinders en de ligging van het plangebied buiten het verspreidingsgebied van reptielen, kunnen negatieve effecten ten gevolge van de voorgenomen planontwikkeling op deze soortgroepen op voorhand worden uitgesloten. De soortgroepen waarvoor dit niet geldt, flora, vogels, zoogdieren, amfibieën en vissen, worden in de onderstaande paragrafen besproken.

3.1 Flora

Het plangebied bestaat uit een sterk verruigd grasland met een hoog opgaande begroeiing van wilde kruiden. De kruidlaag bestaat overwegend uit akkerdistel, gewone rolklaver, grote brandnetel, perzikkruid, pitrus, ridderzuring, riet en wilgenroosje, alle (zeer) algemeen voorkomende soorten van verstoorde en/of voedselrijke standplaatsen. De watergang langs de noordzijde van het plangebied betreft een kwelsloot, die in directe verbinding staat met diverse andere kwelgevoede watergangen in de directe omgeving van het plangebied, waaronder de Ryptsjerkster Feart die de verbinding met de Groote Wielen en het Bûtenfjild vormt. De kwel hier is het gevolg van de landschappelijk situering op de grens van het klei- en veendistrict, de randveenzone. In deze watergang komt een aantal soorten van meer kritische standplaatsen voor, waaronder krabbenscheer en drijvend fonteinkruid. Deze planten zijn onder de Wnb niet (meer) beschermd. Wel vormt krabbenscheer de waardplant voor de beschermde groene glazenmaker, een libel die de eitjes afzet in de bladeren van deze plant (§3.5). Langs het noordwesten van het plangebied versmalt deze watergang zich. Hier staat voornamelijk riet en wilgenstruweel. De boomlaag bestaat verder uit twee oude populieren langs de noordzijde in het centrum van het plangebied, een zomereik langs de noordoostzijde en jong aanplant in het gemeentegroen langs de zuidzijde.

Figuur 3.1 geeft een impressie van de flora in het plangebied. Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen, noch het geschikte habitat hiervoor. Deze soorten stellen veelal kritische eisen aan hun standplaatsen. Aan deze voorwaarden wordt binnen het plangebied niet voldaan. De aanwezigheid van beschermde plantensoorten en effecten op deze soorten ten gevolge van de werkzaamheden kunnen hierdoor worden uitgesloten.

Figuur 3.1. Impressie van de flora van het plangebied, met van links naar rechts en van boven naar beneden: perzikkruid, grote kattenstaart en wilgenroosje, kwelsloot noordzijde met krabbenscheer en drijvend fonteinkruid en de oude populieren.

- Op basis van de aangetroffen plantensoorten en hun biotopen, kan het voorkomen van beschermde wilde planten met kritische eisen ten aanzien van hun standplaatsen in het plangebied worden uitgesloten. Nader onderzoek is niet nodig.

3.2 Vogels

Er bevinden zich geen jaarrond beschermde nestplaatsen in het plangebied. Ook het voorkomen van functioneel leefgebied of essentieel foerageergebied van in of in de directe omgeving van het plangebied voorkomende vogels met jaarrond beschermde nesten kunnen worden uitgesloten. Wel kunnen in of in de watergang ten noorden van het plangebied (een beperkt aantal) algemene vogelsoorten tot broeden komen. Hiervoor zijn vooral de slootoevers in beeld voor bijvoorbeeld wilde eend en meerkoet. Het wilgenstruweel en andere opgaande begroeiing biedt broedgelegenheid aan zangvogelsoorten als winterkoning, roodborst en vink. In de hoge populieren en zomereik kunnen soorten als merel en zanglijster tot broeden komen. Voor deze vogelsoorten geldt dat hun nesten buiten de broedtijd niet beschermd zijn.

- Er bevinden zich geen jaarrond beschermde nesten in (de omgeving van) het plangebied. Effecten op deze soorten kunnen worden uitgesloten, nader onderzoek is niet nodig.
- Wel kunnen enkele algemene vogelsoorten tot broeden komen in of direct naast het plangebied, in het bijzonder in de watergang langs de noordzijde.

3.3 Zoogdieren

3.3.1 Vleermuizen

Het plangebied is tijdens het veldbezoek beoordeeld op waarden voor vleermuizen. Hierbij is gelet op de drie beschermde functies die het landschap vleermuizen biedt: verblijfplaatsen, foerageergebieden en vliegroutes.

Bij vleermuizen wordt onderscheid gemaakt tussen boom- en gebouwbewonende soorten. Gezien het ontbreken van bebouwing in het plangebied kunnen verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen worden uitgesloten. De bomen binnen het plangebied zijn geïnspecteerd op de mogelijke aanwezigheid van verblijfplaatsen. De zomereik langs de noordoostzijde van het plangebied biedt geen mogelijkheden voor vleermuisverblijfplaatsen. Ook in de populieren centraal in het plangebied (noordzijde) zijn geen grote holtes, spechtengaten en loszittende schors waargenomen. Gezien de grote hoogte van deze bomen en de aanwezigheid van een bladerdek, konden deze populieren niet volledig worden geïnspecteerd. Grootschalige kraamverblijfplaatsen van vleermuizen kunnen op grond van

deze waarnemingen worden uitgesloten, kleinschalige verblijfplaatsen van individuele dieren niet. Hierbij kan gedacht worden aan kleine holtes of loszittend schors, die gebruikt kunnen worden als zomer- of paarverblijfplaats. In het geval de populieren gekapt gaan worden, dienen deze derhalve nader onderzocht te worden op de aanwezigheid van zomer-, paar- en/of winterverblijfplaatsen.

Er bevinden zich in het plangebied geen lijnvormige landschapselementen die een essentiële vliegroute voor vleermuizen kunnen vormen. De lijnbeplanting ten noorden van het plangebied langs de Rijksstraatweg ondervindt geen effecten ten gevolge van de werkzaamheden. Wel vormt het plangebied mogelijk (onderdeel van) een foerageergebied voor vleermuizen. Er is echter afdoende alternatief foerageergebied aanwezig in de directe omgeving. De verwachting is dat de voorgenomen werkzaamheden niet zullen leiden tot effecten op vliegroutes en essentieel foerageergebied voor vleermuizen. Nader onderzoek naar deze functies wordt niet noodzakelijk geacht.

- Alleen in de twee oude populieren in het plangebied zijn mogelijk verblijfplaatsen van individuele dieren aanwezig. Indien de populieren gekapt gaan worden is hiernaar nader onderzoek nodig.
- Er is geen sprake van de aantasting van essentiële vliegroutes of foerageergebied als gevolg van de voorgenomen planontwikkeling. Nader onderzoek naar deze functies is niet nodig.

3.3.2 Overige zoogdiersoorten

De kwelsloot langs de noordzijde van het plangebied vormt mogelijk het leefgebied van de waterspitsmuis, een soort van schoon, zowel vrij snel stromend als stilstaand water met een goed ontwikkelde oevervegetatie en met oevers die ruig begroeid zijn, variërend van vochtige kruidenrijke vegetaties tot elzenbroekbos. Waterspitsmuizen leven vooral solitair en hebben hun eigen territoria veelal langs de waterkant (Broekhuizen et al, 2016). In Nederland heeft de waterspitsmuis een zeer versnipperde verspreiding, maar hij komt het meest voor in de waterrijke provincies Friesland en Overijssel. Het plangebied valt binnen het verspreidingsgebied van de waterspitsmuis en de oevers van de watergang binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden. Op grond hiervan is nader onderzoek naar het voorkomen van de soort binnen het plangebied nodig. Het voorkomen van andere beschermde zoogdiersoorten in het plangebied kan op grond van bekende verspreidingsgegevens en het ontbreken van habitatgeschiktheid (bijvoorbeeld voor de noordse woelmuis) worden uitgesloten. Wel kunnen er meer algemene (en) vrijgestelde zoogdiersoorten voorkomen. Hiervoor geldt de zorgplicht (zie §4.2.6).

- De oeverzone van de watergang langs de noordzijde van het plangebied vormt potentieel zeer geschikt leefgebied voor de waterspitsmuis. Nader onderzoek is nodig om te bepalen of deze soort hiervan gebruikmaakt.
- Effecten op andere beschermde zoogdiersoorten in het plangebied kunnen worden uitgesloten. Wel kunnen er in het plangebied meer algemene (en) vrijgestelde zoogdiersoorten voorkomen. Hierop is de zorgplicht van toepassing (§4.2.6).

3.4 Amfibieën

Voor een groot aantal algemene soorten amfibieën geldt een provinciale vrijstelling (§2.1.2). Van de onder de Wet natuurbescherming beschermde amfibieën valt het plangebied alleen binnen het verspreidingsgebied van heikikker en rugstreeppad. De heikikker is in de omgeving van het plangebied tot dusver vooral bekend uit natuurgebieden, waaronder de Houtwiel, Sippenfennen en het Ottema Wiersmareservaat. In het plangebied is de soort echter niet

aangetroffen en wordt deze ook niet verwacht. Bij de voortplanting maakt de heikikker overwegend gebruik van relatief voedselarm water. Het landhabitat bestaat overwegend uit heide, hoogveen, laagveen en half natuurlijk grasland. In intensief gebruikt agrarisch gebied en rond infrastructuur en bebouwing wordt de soort nauwelijks aangetroffen. Het plangebied biedt hiermee geen geschikt habitat voor de heikikker. Dit geldt zowel voor het voortplantingsbiotoop als het landhabitat. Ook de rugstreepad wordt niet in het plangebied verwacht. Waarnemingen van deze soort zijn in de afgelopen jaren alleen bekend uit de Bouwepet ten noorden van het plangebied. De rugstreepad is een soort van dynamische milieus. De habitat laat zich karakteriseren als onbeschaduwde, laagbegroeide tot volledig onbegroeide terreinen, met daarin ondiepe wateren die snel kunnen opwarmen. Dit habitat ontbreekt in, en in de directe omgeving van het plangebied. Ook kan de soort het gebied, gezien de aanwezigheid van een dichte tussenliggende infrastructuur (wegen, spoorlijn, bebouwde kom Hurdegaryp) niet snel worden gekoloniseerd. Nader onderzoek naar de heikikker en rugstreepad wordt niet noodzakelijk geacht.

- Op basis van de in het plangebied aanwezige biotopen wordt het voorkomen van leefgebied voor de heikikker en de rugstreepad uitgesloten. Nader onderzoek naar het voorkomen van beschermde amfibieën is niet nodig.

3.5 Vissen

De soortenbescherming van de Wnb kent nog een beperkt aantal vissoorten een wettelijke bescherming. Een soort die bescherming geniet (artikel 3.10) en mogelijk ook in de kwelsloot langs de noordzijde van het plangebied voorkomt, is de grote modderkruiper, een zeer kritische soort van stilstaand tot zeer langzaam stromend, ondiep water met een goed ontwikkelde modderlaag en een structuurrijke vegetatie. De soort komt veelvuldig voor in de Friese randveenzone (Melis en Koopmans 2015) en is onder meer bekend uit het Bergumermeer. Ook de kwelsloot langs de noordzijde van het plangebied vormt potentieel geschikt leefgebied voor de soort. Omdat niet op voorhand kan worden uitgesloten dat de planrealisatie op termijn resulteert in negatieve effecten op de aard en kwaliteit van deze watergang en de hierin en hierlangs (oeverzone) aanwezige microklimaten, is nader onderzoek naar het voorkomen van de grote modderkruiper noodzakelijk. Dit onderzoek kan worden uitgevoerd door middel van eDNA-analyses.

- Mogelijk vormt de kwelsloot langs de noordzijde van het plangebied het leefgebied van de grote modderkruiper. Nader onderzoek is noodzakelijk om uit te maken of dit het geval is.

3.6 Ongewervelden

De groene glazenmaker is een zeldzame libellensoort met in Nederland twee geïsoleerd gelegen metapopulaties: het laagveengebied van Utrecht en Zuid-Holland en de laagveengebieden in het noorden van Nederland. Fryslân vormt een belangrijk bolwerk voor de soort, die zowel in natuurgebieden als daarbuiten wordt aangetroffen. De soort is in haar voortbestaan afhankelijk van goed ontwikkelde krabbenscheervegetaties in sloten, vaarten, petgaten en beekdalen. De eitjes worden afgezet in de bladeren en bloeistengels van deze waterplant. De meeste vindplaatsen liggen in de randveenzone. De dicht met krabbenscheer begroeide kwelsloot langs de noordzijde van het plangebied vormt in potentie zeer geschikt leefgebied voor de soort. Omdat niet op voorhand kan worden uitgesloten dat de planrealisatie op termijn resulteert in negatieve effecten op de aard en kwaliteit van deze watergang en de

hierin en hierlangs (oeverzone) aanwezige microklimaten, is nader onderzoek naar het voorkomen van de groene glazenmaker noodzakelijk.

- Mogelijk vormt de krabbenscheervegetatie in de kwelsloot langs de noordzijde van het plangebied leefgebied voor de groene glazenmaker. Nader onderzoek is noodzakelijk om uit te maken of dit het geval is.

4. SAMENVATTING EN CONCLUSIES

4.1 Overzicht beschermde soorten

In onderstaand overzicht worden de aangetroffen en potentieel aanwezige beschermde soorten en hun beschermingsstatus binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden samengevat. In de Wet Natuurbescherming zijn vooral vaste verblijfplaatsen (voortplantingslocaties zoals nesten, hollen, kraamkolonies etc.) van belang, maar ook de functionele leefomgeving die vaste verblijfplaatsen in stand houdt. In dit overzicht zijn dan ook alleen de soorten opgenomen, waarvoor het plangebied onderdeel vormt van hun leefgebied en/of levenscyclus, en waarop eventueel in de toekomst geplande werkzaamheden van negatieve invloed kunnen zijn.

Tabel 4.1 Overzicht van aangetroffen en potentieel voorkomende beschermde flora en fauna in het plangebied.

Soortgroep	Soort	Aanwezigheid	Art. 3.1	Art. 3.5	Art. 3.10	Vrijgesteld	Advies
Vogels	Algemene broedvogels	Mogelijk	X				Werken buiten broedtijd of ongeschikt maken (en houden) ruim voor het broedseizoen
Zoogdieren	Vleermuizen	Mogelijk		X			Indien populieren gekapt worden nader onderzoek naar de aanwezigheid van verblijfplaatsen
Zoogdieren	Waterspitsmuis	Mogelijk			X		Nader onderzoek naar aanwezigheid in de oeverzone van de kwelsloot
Zoogdieren	Algemeen voorkomende soorten	Mogelijk			X	X	Zorgplicht
Vissen	Grote modderkruiper	Mogelijk			X		Nader onderzoek naar aanwezigheid in de kwelsloot
Ongewervelden	Groene glazenmaker	Mogelijk		X			Nader onderzoek naar aanwezigheid in krabbenscheervegetatie kwelsloot

4.2 Effectbespreking en aanbevelingen

4.2.1 Gebiedsbescherming

Het plangebied ligt weliswaar in de directe omgeving van Natura 2000-gebied de Groote Wielen, maar negatieve effecten van de voorgenomen plantonwikkeling op instandhoudingsdoelen van dit gebied kunnen op voorhand worden uitgesloten. Ook maakt het geen deel uit van het NNN en kunnen directe dan wel indirecte effecten op nabijgelegen NNN-gebieden de Kleine Wielen en het Bûtenfjild worden uitgesloten. Een nadere toetsing in het kader van het onderdeel gebiedsbescherming van de Wet natuurbescherming of NNN is niet aan de orde. De provincie is in deze echter bevoegd gezag en kan een andere mening toegedaan zijn.

4.2.2 Vogels

Binnen het plangebied kunnen enkele algemeen voorkomende vogels tot broeden komen (§3.3). Alle broedgevallen zijn onder de Wnb beschermd. Met de meeste broedvogels kan relatief eenvoudig rekening worden gehouden door de werkzaamheden buiten de broedtijd uit te voeren en/of wanneer concrete broedgevallen aanwezig zijn. Voor het broedseizoen wordt over het algemeen de periode 15 maart tot en met 15 juli aangehouden. Het broedseizoen is echter afhankelijk van klimatologische omstandigheden en kan zowel eerder als later

beginnen, dan wel eindigen. Van belang is dat elk broedgeval beschermd is tot de jongen zelfstandig zijn uitgevlogen. Wanneer het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen te werken, kan het gebied waar de werkzaamheden plaatsvinden ruim voor het broedseizoen ongeschikt worden gemaakt (en gehouden) voor broedvogels. Het plangebied moet dan wel direct voorafgaand aan de uitvoer van de werkzaamheden door een ter zake kundige worden gecontroleerd. Indien sprake blijkt van broedgevallen dan kan worden gekeken of locatiespecifieke maatregelen mogelijk zijn dan wel moeten de werkzaamheden worden uitgesteld tot er geen sprake meer is van broedgevallen.

Alle in gebruik zijnde nesten van algemene vogelsoorten in Nederland zijn beschermd. Door buiten deze periode te werken kunnen negatieve effecten op deze soortgroep worden uitgesloten en is nader onderzoek niet nodig. Indien dit niet mogelijk is, kan het plangebied ruim voorafgaand aan de werkzaamheden ongeschikt worden gemaakt (en gehouden) voor broedvogels. Het plangebied moet dan wel direct voorafgaand aan de uitvoer van de werkzaamheden door een ter zake kundige worden gecontroleerd.

4.2.3 Zoogdieren

Vleermuizen

In de twee oude populieren in het plangebied kunnen verblijven aanwezig zijn van één of enkele vleermuizen. Om te kunnen beoordelen of dit het geval is, dient hiernaar nader onderzoek te worden uitgevoerd. Dit onderzoek dient te worden uitgevoerd conform het Vleermuisprotocol 2017, opgesteld door het ministerie van EZ, Netwerk Groene Bureaus en de Zoogdiervereniging. Het onderzoek bestaat uit twee veldbezoeken in de periode 15 augustus tot 1 oktober, met tenminste 20 dagen tussen de verschillende veldbezoeken. Ten gevolge van de planontwikkeling gaat geen essentieel foerageergebied verloren en worden geen vliegroutes aangetast, noch worden kraamverblijven aangetast.

Waterspitsmuis

De oever van de kwelsloot langs de noordzijde van het plangebied vormt mogelijk het leefgebied van de waterspitsmuis. Om te kunnen beoordelen of dit het geval is, dient een vallenonderzoek (*life traps*) naar de aanwezigheid van de soort te worden uitgevoerd. Dit onderzoek wordt het beste uitgevoerd na de zomer tussen augustus en november, omdat dan de dichtheden van deze soort het hoogst zijn.

4.2.4 Vissen

Omdat niet op voorhand kan worden uitgesloten dat de planrealisatie op termijn resulteert in negatieve effecten op de aard en kwaliteit van de watergang langs de noordzijde van het plangebied en de hierin en hierlangs voorkomende soorten, is nader onderzoek naar het voorkomen van de grote modderkruiper nodig. Dit onderzoek kan worden uitgevoerd door middel van eDNA-analyses.

4.2.5 Ongewervelden

Omdat niet op voorhand kan worden uitgesloten dat de planrealisatie op termijn resulteert in negatieve effecten op de aard en kwaliteit van de watergang langs de noordzijde van het plangebied en de hierin en hierlangs voorkomende soorten, is nader onderzoek naar het voorkomen van de groene glazenmaker nodig. Dit kan aan de hand van een gecombineerd onderzoek naar het voorkomen van vliegende imago's (zichtwaarnemingen) en in de kwelsloot aanwezige larven (schepnetonderzoek).

4.2.6 *Vrijgestelde en niet beschermde soorten: de zorgplicht*

Er kan een aantal licht beschermde soorten voorkomen in het plangebied, zoals bijvoorbeeld verschillende soorten kleine zoogdieren en amfibieën. Voor schade aan licht beschermde soorten geldt in principe een vrijstelling. De zorgplicht van de Wet natuurbescherming schrijft echter voor dat men verplicht is om alles wat redelijkerwijze mogelijk is, te doen of juist te laten om schade aan wilde planten en dieren zo veel mogelijk te voorkomen. Dit kan bijvoorbeeld tot uiting worden gebracht door altijd zo te werken, dat dieren kunnen ontsnappen en/of deze te verplaatsen naar een geschikt biotoop (bijvoorbeeld planten en amfibieën). Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland.

4.3 Overzicht vervolgstappen

Op basis van de hierboven genoemde effectbespreking volgt hier onder een overzicht van de vervolgstappen die wij aanbevelen in het geval van voorgenomen werkzaamheden in het plangebied.

- **Algemeen voorkomende broedvogels:** werken buiten het broedseizoen of plangebied ongeschikt maken (en houden) voor broedvogels.
- **Vleermuizen:** in het geval van de kap van de populieren in het plangebied nader onderzoek naar verblijfplaatsen in deze bomen. Dit onderzoek bestaat uit twee veldbezoeken in de periode 15 augustus tot 1 oktober.
- **Zoogdieren:** nader onderzoek naar de aanwezigheid van de waterspitsmuis in de oever van de kwelsloot langs de noordzijde van het plangebied. Dit onderzoek bestaat uit een vallenonderzoek (*life traps*) tussen augustus en november.
- **Vissen:** nader onderzoek naar het voorkomen van grote modderkruiper in de kwelsloot langs de noordzijde van het plangebied. Dit kan door middel van eDNA onderzoek, waarbij de watergangen waar werkzaamheden plaatsvinden worden bemonsterd op het voorkomen van genetisch materiaal. Dit kan het gehele jaar plaatsvinden.
- **Libellen:** nader onderzoek naar het voorkomen van groene glazenmaker in de kwelsloot langs de noordzijde van het plangebied, aan de hand van een gecombineerd onderzoek naar de aanwezigheid van vliegende imago's (zichtwaarnemingen) en larven in de watergang (schepnetonderzoek). Dit gebeurt het beste in de periode tussen 1 augustus en 15 september.
- **Licht beschermde en vrijgestelde soorten:** Het naleven van de zorgplicht.

4.4 Vrijblijvende aanbevelingen

Het belang van het behouden en vergroten van de biodiversiteit wordt steeds duidelijker en prangender in de verstedelijkende leefomgeving. In een gezonde, natuurlijke situatie krijgen plaagdieren minder kansen. Daarnaast levert een groene omgeving een meer prettige en gezonde leefomgeving voor de gebruikers van het gebied, iets wat zeer relevant is met het oog op de inrichting van het plangebied als schoolterrein. Vanuit het perspectief van leefbaarheid en biodiversiteit wordt aanbevolen om het terrein ten westen van het te realiseren schoolgebouw zo 'groen' en biodivers mogelijk in te richten. Het strekt hierbij tot aanbeveling om de momenteel in het plangebied aanwezige populieren, die (mogelijk) het leefgebied vormen van vleermuizen, broedvogels en andere soortgroepen, te behouden. Bij de inrichting kan het plangebied bovendien aantrekkelijk worden gemaakt voor vlinders en andere bloembezoekende insecten door plekken in te zaaien met wilde bloemmengsels van lokaal

voorkomende soorten. Ook kan ervoor worden gekozen om op bepaalde locaties spontaan kleine bosschages te laten ontstaan. Om een extra educatieve component toe te voegen kan ervoor worden gekozen om bijenkasten of bijenwanden te realiseren. Hierin huizen niet stekende bijensoorten die samen met andere insectensoorten een waardevol stukje biodiversiteit meenemen, zeker in combinatie met een ingezaaide bloemenweide.

Wij zijn altijd bereid en enthousiast om mee te denken over een natuurlijke inrichting. Desgewenst kunnen wij een plan uitwerken waarbij een biodivers en educatief karakter wordt toegevoegd aan het nieuwe schoolterrein.

5. LITERATUUR EN BRONNEN

Literatuur

Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters & J.C. Buys (redactie), 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (red), 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. Natuur van Nederland 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

Korsten, E. en Regelink, J.R. (2010). Cursus herkennen van potentiële vleermuiswaarden: in het kader van quickscans en ander ecologisch vooronderzoek. Zoogdiervereniging rapport 2010. Zoogdiervereniging, Nijmegen.

Melis, J. & M. Koopmans, 2015. *Fiskatlas Fryslân*, verspreiding en ecologie van de zoetwatervissen in Fryslân. Bornmeer, Gorredijk.

Bronnen internet

www.ravon.nl

www.telmee.nl

www.zoogdiervereniging.nl

Planologische Ecologische Hoofdstructuur kaart provincie Fryslân:

<http://fryslan.maps.arcgis.com/home/webmap/viewer.html?webmap=eb4e12aa6eea4591af7cof48ef6def54&extent=120990,533762,221778,617075,28992>

Synbiosys Alterra kaartenmachine Natura 2000-gebieden:

<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek.aspx>

Verspreidingsatlas planten FLORON:

<http://www.verspreidingsatlas.nl/planten>

BIJLAGE I Plangrens (rood)en inrichting toekomstige situatie

project

Nieuwbouw School voor
Persoonlijk Onderwijs te Hurdergeryp
Tjalling Koopmans College
Stichting voor Persoonlijk Onderwijs
Meeuwenlaan 134-136 te Amsterdam
Bestemmingsplankaart

Ziegler | Branderhorst
stedenbouw en architectuur

Woningwet 12
2014 GP Rotterdam

T: 020 231 0480

W: info@zieglerbranderhorst.nl

opgesteld:	vb, vl
100:	100_01
type:	school
nr:	24 april 2017
schaal:	1:500
1:500:	7 juni 2017
formaat:	A3
af:	af

BIJLAGE II Essentietabel Natura 2000-gebied Groote Wielen

Essentietabel Natura 2000-gebied 009. Groote Wielen

Kernopgaven

	Opgave landschappelijke samenhang en interne compleetheid (Meren en moerassen)	Behoud en herstel van samenhang tussen slaapplekken en foerageergebieden in het bijzonder voor grasland watervogels en meervleermuizen (de belangrijkste kraamkamerfunctie en slaapfunctie van de meervleermuis ligt vooral in gebouwen buiten de Natura 2000 gebieden). Voor afgesloten zeearmen en randmeren behoud van de specifieke betekenis van de verschillende onderdelen voor habitattypen en vogels. Herstel van mozaïek van verlandingsstadia van open water tot moerasbos en herstel van gradiënt watertypen (inclusief brak) met name in het deellandschap Laagveen.
4.11	Plas-dras situaties	Plas-dras situaties voor smienten A050 en broedvogels zoals porseleinhoen A119 en kempfaan A151, kwartelkoning A122 en noordse woelmuis *H1340.
4.12	Overjarig riet	Herstel van grote oppervlakten/brede zones overjarig riet, inclusief waterriet, door herstel van natuurlijke peildynamiek en tegengaan verdroging door rietmoerasvogels, zoals roerdomp A021, purperreiger A029, snor A292, grote karekiet A298 en voor de noordse woelmuis *H1340.
4.16	Rui- en rustplaatsen	Volgende ruiplaatsen en rustgebieden voor watervogels zoals fuut A005, ganzen, sloeënd A056 en kuifeend A061.

Instandhoudingsdoelstellingen

		SVI Landelijk	Doelst. Opp.vl.	Doelst. Kwal.	Doelst. Pop.	Draagkracht aantal vogels	Draagkracht aantal paren	Kernopgaven		
Habitatsoorten										
H1134	Bittervoorn	-	=	=	=					
H1318	Meervleermuis	-	=	=	=					
H1340	*Noordse woelmuis	--	>	>	=			4.11	4.12, W	
Broedvogels										
A119	Porseleinhoen	--	=	=			4	4.11		
A151	Kempfaan	--	>	>			10	4.11		
A295	Rietzanger	-	=	=			220			
Niet-broedvogels										
A041	Kolgans	+	=	=		13900		4.16		
A045	Brandgans	+	=	=		11800		4.16		
A050	Smient	+	=	=		1300		4.11		
A156	Grutto	--	=	=		670				

Legenda

W

Kernopgave met wateropgave

Sense of urgency: beheeropgave

Sense of urgency opgave m.b.t. watercondities

SVI landelijk

Landelijke Staat van Instandhouding (-- zeer ongunstig; - matig ongunstig, + gunstig)

=

Behoudsdoelstelling

>

Verbeter- of uitbreidingsdoelstelling

=(<)

Ontwerp-aanwijzingsbesluit heeft 'ten gunste van' formulering

deze tabel is gebaseerd op het definitief aanwijzingsbesluit
Gebruik deze essentietabel in combinatie met de leeswijzer

